

POSUDEK VEDOUcíHO DIPLOMOVÉ PRÁCE

Název: Optimization using derivative-free and metaheuristic methods
Autor: Kateřina Márová

SHRNUTÍ OBSAHU PRÁCE

Práce je zaměřena na řešení složitých optimalizačních úloh vyskytujících se v technické praxi, formulovaných například ve tvaru ladění parametrů nějakého systému. U takovýchto úloh je potřeba jednak navrhnout způsob, jak měřit kvalitu aktuálních parametrů, a jednak zvolit robustní optimalizační metodu, jež by byla schopna nalézt lepší hodnoty parametrů. Při výběru metody je potřeba brát v potaz i to, že minimalizovaný funkcionál není obvykle dán explicitně, nejsou známy jeho vlastnosti, a výpočet jedné jeho hodnoty je výpočetně velmi drahé.

Autorka se ve své práci zaměřila na optimalizační metodu CMA-ES (Kapitola 2), která je jednou z nejúspěšnějších metod v benchmarku BBOB 2009. Metoda nepoužívá derivace (pouze funkční hodnoty) a je založena na myšlenkách evolučních algoritmů, přičemž pro vytváření nové generace využívá nástroje z teorie pravděpodobnosti a lineární algebry. V práci je metoda CMA-ES detailně popsána, včetně různých modifikací a motivací pro její efektivní fungování. V Apendixu A jsou poté shrnuty poznatky z teorie pravděpodobnosti potřebné ke zformulování a pochopení této metody.

Kapitola 3 je věnována praktické aplikaci a numerickým experimentům. Nejprve autorka vysvětluje problém ladění PID kontrolerů v modelu motoru, k čemuž využívá i poznatků z teorie řízení (základy popsány v Apendixu B) a následně formuluje optimalizační problém. Poté se již věnuje náročným numerickým experimentům zaměřeným na kalibraci účelové funkce (otázka jak měřit kvalitu aktuálních parametrů), ladění algoritmu, a na použití metody CMA-ES pro řešení praktických problémů. Numerické výsledky naznačují, že metoda je použitelná pro řešení uvažovaných problémů a v současné době je programována do simulačního softwaru WAVE, vyvinutého a používaného firmou Ricardo Prague, s.r.o. Poznamenejme, že dříve bylo nutné provádět ladění PID kontrolerů v softwaru WAVE ručně.

CELKOVÉ HODNOCENÍ PRÁCE

Téma práce. Téma práce bylo zpracováno velmi dobře a originálně.

Výsledky. Práce je netriviální kompilací převzatých výsledků a používá standardní metody.

Vlastní příspěvek. Autorka detailně popsala metodu CMA-ES a vyladila ji pro řešení daného praktického problému. Dokázala popsat a zrealizovat celý proces řešení praktického problému: Popis modelu, formulace a kalibrace optimalizační úlohy, úspěšná aplikace metody pro nalezení numerického řešení.

Aplikovatelnost. Výsledky jsou užitečné a aplikovatelné. Jsou přínosem pro praxi.

Matematická úroveň. Matematická úroveň práce je velmi dobrá, práce je dobře čitelná.

Formální úprava. Formální úprava práce je velmi dobrá, práce obsahuje minimum tiskových chyb.

Celková úroveň práce. Velmi dobrá.

Autorka byla motivována praktickou aplikací a pracovala samostatně. Při sledování svého cíle (řešení praktického problému) dokázala použít výsledky z několika oblastí matematiky a informatiky (optimalizace, evoluční algoritmy, teorie pravděpodobnosti, teorie řízení, numerická lineární algebra) a prokázala tak velký přehled a schopnost řešit praktické problémy.

ZÁVĚR

Práci považuji za velmi zdařilou a doporučuji ji uznat jako diplomovou práci. Návrh klasifikace přikládám na zvláštním papíru.

V Praze dne 27. května 2016

RNDr. Petr Tichý, Ph.D.